

203. sz. Ajánlás

A kényszermunka hatékony visszaszorítására irányuló kiegészítő intézkedésekről

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Általános Konferenciája,

Amelyet a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Igazgatótestülete hívott össze Genfben, és amely 2014. május 28-án 103. ülészakára ült össze, és

Miután elfogadta a kényszermunkáról szóló 1930. évi Egyezményhez csatolt 2014. évi Jegyzőkönyvet (a továbbiakban: Jegyzőkönyv), és

Miután úgy határozott, hogy elfogad a kényszermunkáról szóló 1930. évi 29. számú Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) végrehajtása során jelentkező hiányosságok kezelésére vonatkozó különböző javaslatokat, továbbá megerősítette, hogy a megelőzésre, védelemre és jogorvoslatra, mint például a kártérítésre és rehabilitációra irányuló intézkedések szükségesek a kényszer-vagy kötelező munka hatékony és tartós visszaszorításának eléréséhez, amely kérdés az ülészak napirendjének negyedik pontjaként szerepelt, és

Miután úgy döntött, hogy ezeket a javaslatokat az Egyezményt és a Jegyzőkönyvet kiegészítő Ajánlás formájában adja közre;

a mai napon, 2014. június 11-én elfogadja az alábbi Ajánlást, amely „a kényszermunka kiegészítő intézkedésekről szóló 2014. évi Ajánlás” néven idézhető:

1. A tagállamok kidolgozzák vagy megerősítik, szükség esetén a munkáltatói és munkavállalói szervezetekkel, valamint egyéb érintett csoportokkal konzultálva:

(a) a nemzeti politikát és cselekvési terveket időhöz kötött intézkedések keretében, a nemi és gyermekekre irányuló megközelítést alkalmazva, hogy a megelőzés, a védelem és a jogorvoslatok igénybevétele, mint például az áldozatok kártérítése, továbbá az elkövetők megbüntetése útján elérjék a kényszer-vagy kötelező munka valamennyi formájának hatékony és tartós elnyomását;

(b) az illetékes hatóságok, mint például a munkavédelmi felügyelőségek, a bírói terület és nemzeti szervek vagy a kényszer-vagy kötelező munkával érintett egyéb intézmények garantálják a nemzeti politika és a cselekvési tervek fejlesztését, összehangolását, végrehajtását, ellenőrzését és értékelését.

2. (1) A tagállamok rendszeresen összegyűjtik, elemzik és elérhetővé teszik a kényszer-vagy kötelező munka természetére és mértékére vonatkozó megbízható, tárgyilagos és részletes információkat és statisztikai adatokat, jellemző tulajdonságaik szerinti bontásban, úgymint nem, életkor és nemzetiség, amely lehetővé teszi az elért eredmények értékelését.

(2) A magánélethez való jogot a személyes adatokra tekintettel tiszteletben kell tartani.

MEGELŐZÉS

3. A tagoknak megelőző intézkedéseket kell tenniük, amelyek magukban foglalják:

- (a) az alapvető jogok tiszteletben tartását, előmozdítását és megvalósítását a munkában;
- (b) az egyesülési szabadság és a kollektív alku támogatását, lehetővé téve a veszélyeztetett dolgozók számára a munkavállalói szervezetekhez történő csatlakozást;
- (c) diszkrimináció leküzdésére vonatkozó programokat, amelyek növelik a kényszer-vagy kötelező munkára való kiszolgáltatottságot;
- (d) a gyermekmunka kezelésére irányuló kezdeményezéseket és oktatási lehetőségek támogatását gyermekek, fiúk és lányok részére, amelyek a kényszer-vagy kötelező munka gyermekáldozattá válásával szembeni biztosítékok; továbbá
- (e) a Jegyzőkönyv és az Egyezmény célkitűzéseinek megvalósítására tett lépéseket.

4. A nemzeti körülményeket is figyelembe véve a tagoknak a leghatékonyabb védőintézkedéseket kell megtenniük, úgymint:

- (a) kezelni a munkavállalók sérülékenységének kiváltó okait;
- (b) célzott figyelemfelkeltő kampányokat kell kidolgozni, különösen azok számára, akik nagy eséllyel válnak kényszer-vagy kötelező munka áldozatává, hogy tájékoztassák őket, többek között arról, hogyan védjék meg magukat a visszaélésekkel és a csalárd toborzási és foglalkoztatási gyakorlatokkal szemben, ismertessék velük a jogaikat és kötelezettségeiket a munkában és szükség esetén hogyan jutnak segítséghez;
- (c) célzott tudatosságnövelő kampányokat kell készíteni a kényszer-vagy kötelező munka tilalmának megszegéséből eredő szankciókkal kapcsolatosan;
- (d) készségfejlesztő programokat biztosítani a veszélyeztetett népességcsoportoknak, hogy növeljék foglalkoztathatósági és jövedelemszerzési lehetőségeiket;
- (e) lépéseket kell tenniük annak biztosítása érdekében, hogy a munkaviszonnyal összefüggő törvények és rendeletek a gazdaság valamennyi ágazatát lefedjék, és azokat hatékonyan végrehajtsák. A foglalkoztatási feltételekre vonatkozó lényeges információknak megfelelőnek, ellenőrizhetőnek és könnyen érthetőnek, lehetőség szerint írásbeli szerződés formájában a nemzeti jogszabályokkal vagy kollektív megállapodásokkal összhangban;
- (f) a nemzeti szociális védelem alapvető szociális biztonsági garanciáinak nyújtása, amelyről a szociális védelemről szóló 2012. évi 202. számú Ajánlás is rendelkezik, a sérülékenység csökkentése érdekében;
- (g) tájékozódás és tájékoztatás nyújtása a migránsok részére az elutazást megelőzően és azt követően annak érdekében, hogy jobban fel legyenek készülve a munkára és a külföldi életre, továbbá figyelemfelkeltést és a kényszersmunka céljából történő emberkereskedelem jobb megértését;
- (h) koherens politika - úgymint a foglalkoztatás és munkaügyi migrációs politikák – amely számításba veszi azokat a kockázatokat, amelyekkel a migránsok meghatározott csoportjai, ideértve az irreguláris migránsokat, szembesülnek és kezeli azokat az eseteket, amelyek kényszersmunka helyzetet eredményezhetnek;
- (i) összehangolt törekvés előmozdítása az illetékes kormányzati szervek által és más országok intézményeivel a legális és biztonságos migráció elősegítése és az emberkereskedelem megelőzése érdekében, beleértve a toborzó és munkaközvetítő irodák szabályozására,

engedélyezésére és ellenőrzésére vonatkozó összehangolt törekvéseket, és megszüntessék a munkavállalókra behajtott díjat, valamint megelőzzék az adósrabszolgaságot és a gazdasági korlátozás egyéb formáit; és

(j) az Egyezményben rögzített kötelezettségeik érvényre juttatása érdekében a tagok útmutatást adnak és segítik a munkáltatókat és vállalkozásokat, hogy hatékony intézkedéseket tegyenek az azonosítás, megelőzés, enyhítés érdekében és beszámoljanak arról, hogyan kezelik a kényszer-vagy kötelező munka kockázatait a működési körükben vagy azon termékek, szolgáltatások vagy tevékenységek esetében, amelyekhez közvetlenül kapcsolódnak.

VÉDELEM

5. (1) Célzott erőfeszítéseket kell tenni annak érdekében, hogy azonosítsák és felszabadítsák a kényszer-vagy kötelező munka áldozatait.

(2) Védőintézkedéseket kell biztosítani a kényszer-vagy kötelező munka áldozatai számára. Ezen intézkedések az áldozat büntető vagy egyéb eljárásokban való együttműködési készségétől nem tehetők függővé.

(3) Arra irányuló lépéseket kell tenni, hogy együttműködésre ösztönözzék az áldozatokat az elkövetők azonosítása és büntetése érdekében.

6. A tagoknak fel kell ismerniük az érintett munkavállalói és egyéb szervezetek szerepét és kapacitását, hogy segítsék és támogassák a kényszer-vagy kötelező munka áldozatait.

7. A tagok jogrendszerük alapelveinek megfelelően megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy az illetékes hatóságok nem indítanak eljárást vagy szabnak ki büntetést a kényszer-vagy kötelező munka áldozataival szemben jogellenes cselekményben való részvételük miatt, amelyet kényszer-vagy kötelező munka egyenes következményeként kényszerültek elkövetni.

8. A tagok intézkedéseket hoznak, hogy felszámolják a munkaerő toborzó és munkaközvetítő irodák által elkövetett visszaéléseket és tisztességtelen gyakorlatot, ennek keretében:

- (a) megszüntetik a munkavállalókra kiszabott toborzási díjat;
- (b) olyan átlátható szerződéseket követelnek meg, amelyek világosan rögzítik a foglalkoztatás és munkavégzés feltételeit;
- (c) megfelelő és hozzáférhető panasztételi lehetőségeket dolgoznak ki;
- (d) megfelelő büntetést szabnak ki; és
- (e) szabályozzák vagy engedélyezik ezeket a szolgáltatásokat.

9. Nemzeti körülményeiknek megfelelően a tagoknak a leghatékonyabb védőintézkedéseket kell meghozniuk abból a célból, hogy mind az azonnali segítségre szoruló, mind a hosszú távú felépülést és rehabilitációt igénylő áldozatok szükségleteit biztosítsák, így:

- (a) indokolt erőfeszítéseket tesznek a kényszer-vagy kötelező munka áldozatai, akár csak azok családtagjai és a tanúk biztonságának védelme érdekében, beleértve, hogy megfélemlítés és megtorlás nélkül gyakorolhassák a vonatkozó törvény szerinti jogait vagy együttműködjenek az eljáró hatóságokkal;

- (b) megfelelő szállást biztosítanak;
- (c) egészségügyi ellátást, beleértve mind az orvosi, mind a pszichológiai segítségnyújtást, valamint speciális rehabilitációs ellátást biztosítanak a kényszer-vagy kötelező munka, illetve a szexuális erőszak áldozatainak;
- (d) anyagi támogatást nyújtanak;
- (e) védik a magánéletet és a személyazonosságot; valamint
- (f) szociális és gazdasági segítséget adnak, ideértve a tanulási és képzési lehetőségeket, továbbá a tisztességes munkához való hozzáférést.

10. A kényszer-vagy kötelező munkára igénybe vett gyermekeket megillető védőintézkedéseknek számításba kell venniük a gyermek speciális igényeit és mindenek felett álló érdekét, továbbá a gyermekmunka legrosszabb formáiról szóló 1999. évi 182. számú Egyezményben rögzített garanciákon túl tartalmaznia kell:

- (a) az oktatáshoz való hozzáférést lányok és fiúk számára;
- (b) szükség esetén gyám/gondnok vagy más képviselő kijelölését;
- (c) amennyiben egy személy életkora bizonytalan, de okkal feltételezhető, hogy 18. életévét nem töltötte be, az életkor vizsgálatának függőben tartásával vélelmezni kell kiskorúságát; és
- (d) törekedni kell a családdal való újraegyesítésre, vagy ha az a gyermek mindenek felett álló érdekét szolgálja, családi jellegű ellátást kell számára biztosítani.

11. Nemzeti körülményeik figyelembe vételével a tagoknak a leghatékonyabb intézkedéseket kell megtenniük a kényszer-vagy kötelező munkára igénybe vett migránsok védelme érdekében, azok jogállásától függetlenül, köztük:

- (a) gondolkodási és gyógyulási idő nyújtása annak érdekében, hogy lehetővé tegye az érintett személy számára megalapozott döntés meghozatalát a védőintézkedéseket és a jogi eljárásban való részvételt illetően, amelynek időtartama alatt az érintett személy jogosult az adott tagállam területén maradni, amennyiben alapos okkal feltételezhető, hogy kényszer-vagy kötelező munka áldozata;
- (b) ideiglenes vagy állandó tartózkodási engedély és a munkaerőpiachoz való hozzáférés biztosítása; valamint
- (c) a biztonságos és lehetőleg önkéntes hazatérés megkönnyítése.

JOGORVOSLAT, ÍGY A KÁRTÉRÍTÉSHEZ ÉS AZ IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁSHOZ VALÓ JOG

12. A tagoknak intézkedniük kell aziránt, hogy a kényszer-vagy kötelező munka valamennyi áldozata számára elérhető legyen az igazságszolgáltatás, illetve más megfelelő és hatékony jogorvoslat, mint például a személyi és anyagi károkért járó kártérítés, így:

- (a) a nemzeti jogszabályokkal és gyakorlattal összhangban biztosítani, hogy valamennyi áldozat – önállóan vagy képviselő útján – hatékonyan fordulhasson a bíróságokhoz, törvényszékekhez és egyéb vitarendezési eljárásokhoz, és jogorvoslattal – úgymint kártérítés – élhessen;

(b) biztosítani, hogy az áldozatok kártérítést kaphassanak az elkövetőtől, többek között a kifizetetlen béreket és a törvényben előírt társadalombiztosítási ellátásokhoz való hozzájárulást;

(c) hozzáférést biztosítani a megfelelő, már meglévő kártérítési rendszerekhez;

(d) informálni az áldozatokat és tanácsot nyújtani számukra törvényes jogaikról és a rendelkezésre álló szolgáltatásokról egy olyan nyelven, amelyet megértenek, emellett lehetőség szerint térítésmentesen jogi segítségnyújtást szükséges biztosítani; és

(e) biztosítani a tagállam területén történt kényszer-vagy kötelező munka áldozatai számára, az állampolgárok és a nem állampolgárok részére egyaránt, hogy igénybe vehessék az adott állam megfelelő közigazgatási és büntető jogorvoslati lehetőségeit, jogállásuktól vagy attól függetlenül, hogy jelen vannak-e az országban, adott esetben egyszerűsített eljárási követelmények mellett.

KIKÉNYSZERÍTÉS

13. A tagoknak lépéseket kell tenniük abból a célból, hogy erősítsék nemzeti jogszabályaik és egyéb intézkedéseik végrehajtását, beleértve:

(a) az érintett hatóságok – úgymint a munkaügyi felügyeleti szervek – számára hozzáférhetővé kell tenni a megbízatást, biztosítani kell a szükséges forrásokat és képzést, lehetővé téve számukra a törvények hatékony végrehajtását, továbbá a megelőzéssel, illetve a kényszer-vagy kötelező munka áldozatainak védelmével foglalkozó más szervezetekkel történő együttműködést;

(b) a büntetőjogi szankciók mellett gondoskodni kell a büntetések kiszabásáról, úgymint a kényszer-vagy kötelező munkából származó nyereség és egyéb vagyon elkobása a hazai szabályozással összhangban;

(c) annak biztosítása, hogy a jogi személyek a kényszer-vagy kötelező munka igénybevételére vonatkozó tilalom megsértése miatt az Egyezmény 25. cikke, illetve a fenti (b) szakasz alkalmazásakor felelősségre vonhatók legyenek;

(d) az áldozatok azonosítására irányuló törekvések megerősítése, így a kényszer-vagy kötelező munkára vonatkozó indikátorok kidolgozása a munkaügyi felügyelők, rendészeti szervek, szociális munkások, bevándorlási ügyintézők, ügyészek, munkáltatók, munkáltatói és munkavállalói szervezetek, nem kormányzati szervezetek és más releváns szereplők számára.

NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉS

14. Erősíteni kell a nemzetközi együttműködést a tagok között, továbbá az érintett nemzetközi és regionális szervezetekkel, amelyeknek segíteniük kell egymást a kényszer- vagy kötelező munka hatékony visszaszorítása érdekében, ideértve:

(a) a bűnüldözésen túl a munkajogi végrehajtó intézmények közötti nemzetközi együttműködés megerősítését;

(b) erőforrások mozgósítását nemzeti akcióprogramok, valamint nemzetközi technikai együttműködés és támogatás céljából;

(c) kölcsönös jogi segítségnyújtást;

- (d) a kényszer-vagy kötelező munka diplomáciai személyzet általi alkalmazásának megelőzésére és kezelésére irányuló együttműködést; és
- (e) kölcsönös technikai segítségnyújtást, beleértve az információcserét és a kényszer-vagy kötelező munka elleni küzdelem tapasztalatainak és bevett gyakorlatainak megosztását.